

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 643
Tarih : 21.06.2023

10/63

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yaşayan Diller ve Lehçeler kapsamında yer alan Kürtçe seçmeli dersin fiili olarak kaldırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Kürtçe dersinin işlevsizleştirilmesi özelinde Kürt dili üzerindeki çok yönlü ve sistematik baskı pratiklerinin açığa çıkarılması, Yaşayan Diller ve Lehçeler derslerinde yaşanan sorunların belirlenmesi ve bu sorunlara çözüm politikalarının üretilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim

Cengiz ÇİÇEK

İstanbul Milletvekili

C.ÇİÇEK

GEREKÇE

Türkiye’de çok yönlü ve sistematik baskı ve asimilasyon politikalarına maruz kalan dillerin başında Kürtçe gelmektedir. Kürtlerin anadilini kamusal alanda kullanabilmelerinin önündeki Anayasal ve politik engellemeler Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana devam etmekte, anadilinde eğitim başta olmak üzere Kürt halkının talepleri yok sayılmaktadır.

Her çocuğun anadilinde eğitim alma hakkı, temel bir insan hakkı olarak kabul edilmektedir. Bu hak 1995 yılında Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile güvence altına alınmıştır. Ancak Türkiye Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 17., 29. ve 30. maddelerine çekince koymuştur. Bu çekince Türkiye’nin anadilinde eğitim konusundaki tutumunu da göstermektedir.

Kürtlerin anadilinde eğitim talepleri karşılanmamakla birlikte Millî Eğitim Bakanlığının Yaşayan Diller ve Lehçeler kapsamında 2012-2013 Eğitim ve Öğretimden Yılından itibaren okullarda (kademeli olarak 5. 6. 7. ve 8. Sınıflar) başlattığı haftada yalnızca iki saatlik Kürtçe (Kurmançî, Kirmanckî-Zazakî) seçmeli dil dersinin dahi fiili olarak kaldırılmaya çalışıldığı görülmektedir.

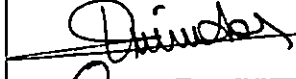
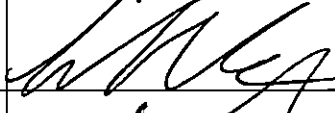

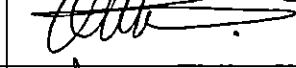
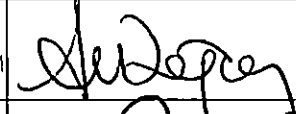
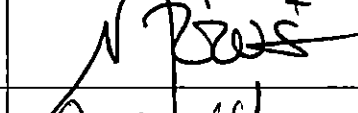
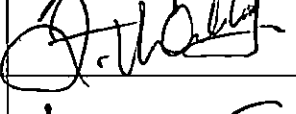
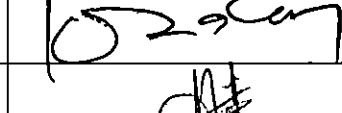

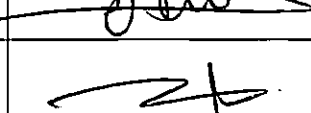
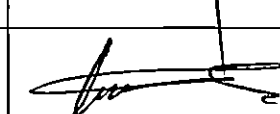
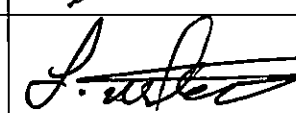
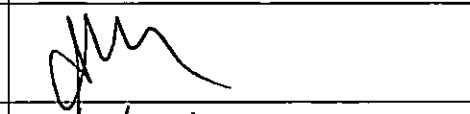

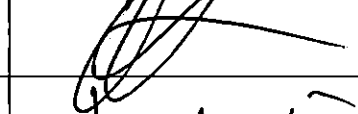
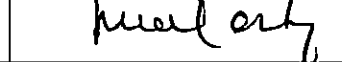
Kamuoyunda “çözüm süreci” olarak adlandırılan süreçte Türkiye’de anadilinde eğitim, ortaokul seviyesindeki çocuklara seçmeli dersler sınırlılığıyla sunulmaya başlanmıştır. Seçmeli dersler, öğrencilerin özgür iradeleriyle kendilerini geliştirmek istedikleri alanlara ilişkin dersleri seçmelerine yönelik bir uygulamadır. Ancak sürecin değişmesi ile birlikte öğrencilerin bu dersleri seçmelerine dahi imkân tanınmamaktadır. Seçmeli ders döneminde, özellikle okul müdürleri, il ve ilçe milli eğitim müdürleri gibi yetkililerin öğrencileri belirli derslere yönlendirme dayatmalarına tanık olmaktayız. Bu tür baskıların gerekçesi olarak, derslik eksikliği veya branş öğretmeninin bulunmaması gibi nedenler gösterilmektedir. Oysa ataması yapılan az sayıda Kürtçe öğretmenlerinin okullarda başka derslere girmeye zorlandığına da şahit olmaktayız. Basında yer alan çok sayıda örnekte de görüleceği üzere öğrenciler seçmeli Kürtçe dersini tercih etmelerine rağmen, bu derslere ulaşma imkanından mahrum bırakılmaktadır.

Siyasi atmosferin etkisi, Kürtçe öğretmenlerinin sembolik kontenjanlarla, yeterli atamalarının yapılmaması, ataması yapılan kısıtlı sayıdaki öğretmenlerin de “tercih edilmedi” denilerek başka derse zorlanmaları, okul yöneticilerinin yetersiz veya yanlış bilgilendirmede bulunması,

*öğrenci/veli tercihlerinin değiştirilmesi, seçmeli ders formlarından Yaşayan Diller ve Lehçeler dersinin çıkarılması, özellikle Batı illerinde öğrenci velilerinin fişlenme kaygısı, ders materyallerin tedarik edilmemesi gibi uygulamalar Hükümetin Kürtçeye yaklaşımını açıkça göstermekte, Kürt diline yönelik yasadışı uygulamaların ve asimilasyon politikalarının sürdürdüğünü gözler önüne sermektedir.

Tüm halklarda olduğu gibi Kürtler için de anadilinde eğitim talebi vazgeçilmezdir. Kürtçe seçmeli dersler bu talebin yasal güvenceye alınması adına kazanılmış bir adım olsa da mevcut uygulamaların bu beklentileri karşılamaktan uzak olduğu, Kürtçe'nin seçmeli ders düzeyinde dahi işlevsiz kılınmaya çalışıldığı ortadadır.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerdeki çekinceleri kaldırması, öğrencilerin anadilinde eğitim hakkının gerekliliklerinin yerine getirilmesi için gerekli çalışmalara başlanması gerekmektedir. Bu süreç tamamlanana kadar Kürtçe seçmeli dersinin etkin işletilmesi için öncelikle okul yöneticilerinin doğru bilgilendirme yapması sağlanmalı, olumsuz tutumları engellenmelidir. Yine Kürtçe öğretmenlerin atanması ve kadroların yeterli oranda oluşturulması sağlanmalı, özellikle büyük kentlerde Kürt nüfusu yoğunluğunun fazla olduğu bölgelerdeki Kürtçe öğretmen ihtiyacı karşılanmalıdır. Bununla birlikte Kürtçe derslerinde kullanılacak ders kitaplarının ve materyallerin geliştirilmesi ve temin edilmesi için ivedilikle çalışmalara başlanmalıdır. Bu doğrultuda Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	